

PLÅTIS PÅ SLÄTTEN

Stjärnsunds slott har vattkupa modell Plåtslagar'n i Ödes-
hög.

Vägverket använder Plåtslagar'n's hattar, och traktens
grisuppfödare slaktar med hjälp av Plåtslagar'n's special-
pryl i koppar.

Plåtslagar'n i Ödes hög finns förstås i Ödes hög, den lilla
centralorten längst i söder på Östgötaslätten.

TEXT OCH FOTO
TONY HÅKANSSON

"Vi gör allt från slott till koja. Vi tar alla inom branschen förekommande jobb och lite till."

Bakom de orden som slogan för verksamheten står Carin och Anders Lindgren. Det äkta paret är Plåtslagar'n i Ödes hög tillsammans med plåtsigrabbarna Erik Hultgren och Richard Sundholm.

Carin och en av vägverkets plåthattar.

Företagsprofilen att tillverka vadhelst kunden önskar har resulterat i till exempel udda produkter som slakttratt för grisar, ett campingbord att hänga på dragkroken och finstämda expansionskärl, för att inte tala om inredning till bikupor.

– Fråga mig inte hur de grejerna skulle användas, ler Anders Lindgren. Samtidigt profilerar han sin egen vattkupa på sick- och bärtelmaskinen.

Anders är den filantropiska modellen av företagare. Vet han att en snäll gammal man kan ha svårt att betala för stunden så tar Anders en tia för jobbet, men säger också till kunden att "Nästa gång lurar jag dig!" Det blir fin stämning i kundrelationerna då, menar han.

Men jobben kostar olika. Läger Plåtslagar'n i Ödes hög nytt tak på en kyrka pratar man om ett antal miljoner i budgeten. När granntanten kommer för att böja en plåtkant ligger några kronor i potten. Den här branschen är sådan, säger Anders. Huvudsaken är att det hela går runt.

Målarpyts och värme

Företaget Plåtslagar'n i Ödes hög har som så många andra verksamheter i branschen familjen som bas. Carin är löneadministratör och Anders sköter de stora jobben. Men Carin är gladast när hon får tid att, som hon säger, vara med ute på fältet.

– I somras målade jag det där kyrktaket, säger Carin när vi passerar kyrkan i Rök, mellan Mjölby och Ödes hög, på väg att titta på andra arbetsuppgifter som hon genomfört. Kan du tänka dig hur varmt det är att stå på ett tak när solen skiner som mest och det är bara skorstenens smala skugga att söka sig till en kort stund när svetten rinner?

En konstnärlig vattkupa i koppar formas under Anders Lindgrens förfarna händer.

Nä, hur varmt det är på ett sommarens kyrktak kan reportern inte tänka sig. Men han registrerar att Röks kyrktak lyser vackert svart över slätten.

Som klassisk undring måste jag fråga om Carin är höjdrädd. Men frågan är retorisk. Jag väntar mig inte att en målände plåtis som klänger på kyrktorn är höjdrädd. Och det är inte Carin.

– Sånt går över efter ett par dagar om man skulle känna olust i början, konstaterar hon.

Livlina vill hon ha. Och promenadstegar ligger alltid på taket.

– Du kan ju tänka dig om man slinter på taket och hinken med färg landar ovanpå en själv! Carin ser på en drastisk situation med humor.

– Dessutom blir det så konstiga vinklar för fotleden om man går direkt på ett sluttande kyrktak.

Vi är på väg för att titta på Carins plåthattar som Vägverket använder på sina bullerstaket längs E4an. Plåtslagar'n i Ödeshög fick uppdraget att göra 200 stycken hattar.

– Sådana gånger är det kul att inte bara vara administratör och

kontorsmänniska, ler Carin. Hon klippte, bockade och nitade de många plåthattarna och alla kritiker blev nöjda. Men det var Anders som tog måtten och gjorde mallen.

Carin är noga med det där: att grabbarna som jobbar hos Plåtslagar'n får sin del av äran och att maken Anders ofta står bakom planer och jobb.

Tioårsjubileum i år

Carin Lindgren blev ingift i plåtslageriet. Anders kom upp till Ödeshög från Trelleborg efter verkstadsutbildning för att jobba hos morbror, som hade Häggströms Plåtslageri. Carin är förstas äkta Ödeshögstjej

Så småningom köpte Anders verksamheten och denna familjehistoria inleddes. Samtidigt ändrade Anders firmanamnet till Plåtslagar'n i Ödeshög.

Det ska vara enkelt, tycker Anders Lindgren. Plåtslagar'n är plåtslagar'n.

◀ Han köpte företaget 1990. Så i år firar Plåtslagar'n i Ödeshög tioårsjubileum!

Kopparport

– Här står porten, konstaterar Carin plötsligt och bromsar in framför gravkapellet i Hogstad.

Koppardörrarna är magnifika. Det är nog så här ett gediget plåtarbete ska kännas när man tittar på produkten. 0,7 mm antikbehandlad kopparplåt med smidesbeslag.

En enkel, stilren produktion. Anders ritade dörrarna. Han gav kunden sju olika förslag att titta på.

Man gjorde ett klokt val.

Tronar över Ödeshög

Hade vi fortsatt längs E4an och åkt mot Vetlanda hade Carin kunnat peka på ett 700 meter långt bullerplank som hon målat.

Utanför Askersund lade Plåtslagar'n takfärg på Stjärnsunds slottsflygel. I Ödeshög har bankens tak snyggats till av Carin. Plåtslagar'n tronar dessutom över hela samhället, för kyrkans tornkors glänser tack vare Carin och Anders.

– Om jag kommer på bekök till verkstaden tio gånger, hur många gånger står då du vid maskinerna? frågar jag Carin.

– Tja, fem av tio är nog en lämplig siffra, säger hon. Carin knäcker fönsterbleck och gavellister. Hon skrapar och målar tak, skär och böjer plåt.

– Om inte annat kan jag ta upp en beställning på ett riktigt vis, konstaterar hon.

Hon känner branschen. Mycket tack vare att PLR har ställt upp och ordnat med träffar för mest kvinnliga administratörer. I dag finns ett etablerat nätverk som fungerar bra mellan dem som varit

med, påpekar Carin.

Viktigt nätverk

Förr kände sig tjejnerna ensamma och osäkra, och samtidigt skulle allt göras riktigt i samband med avtal och administrativa uppgifter.

En dag tänkte Anders Lindgren att hustrun Carin, som ofta satt på helgerna och arbetade, hon borde ha mer kontakt med kollegor. För plåtsisar jobbar ofta i små familjeföretag. Det kan bli isolerat.

Det var alltså Plåtslagar'n i Ödeshög, Anders Lindgren, som första gången ringde till plåtslagarnas högkvarter och undrade om det möjligen fanns någon kurs för till exempel löneadministratörer.

Det fanns inga sådana aktiviteter. Men tack vare Anders påpekanden skapades möten och ett nätverk för ekonomer och

administratörer som numera har träffats i Katrineholm, Helsingborg, Stockholm och Örebro.

– Nätverket har givit mig massor, säger Carin. Man ser fram emot nästa möte. Och jag kommer tillbaka med bra information och papper man kan bläddra i här hemma.

Roligast av alla inslag på mötena var nog psykologen Christina von Gerber. På henne hade jag kunnat lyssna åtminstone tre dagar.

Och nu är ett andra nätverk på gång. Flera plåtsisar ska få bättre insyn i branschen.

Verkstad med tomt

Plåtslagar'n i Ödeshög arbetar på en 600 kvadratmeter yta med tak, medan hela tomten täcker 2 000 kvadratmeter. Tre bilar och två anställda, Erik Hultgren och Richard Sundholm, ingår i företaget.

– Det finns folk som vill ha gediget arbete, konstaterar Anders. Många tänker faktiskt som så att det nya huset kostar redan så mycket att vi kan väl lägga till lite och samtidigt få något riktigt fint. Bra arbete uppskattas.

På golvet står Erik Hultgren och arbetar med en stospanna. Anders håller ibland på med vattkuper till det egna huset. En krona i koppar är vacker. Att profilera vattkupan ser inte lätt ut, tycker reportern.

– Det är med liknande arbetsuppgifter som plåtslagare får möjlighet att använda eget tänkande, konstaterar Anders Lindgren. Samtidigt har det gått mer likriktning i uppgifterna. Förr stod varje plåtslagare och gjorde stuprör i sina egna mått. I dag är alla rör av en viss typ, i samma dimension. Det är bra för kunden. Kvalitetskontrollen fungerar.

Bra i branschen

”Anders är bäst” står det på kontorsväggen.

– Är du bäst, Anders? frågar jag.

– I hustruns ögon, ja! Samtidigt vet jag att det finns folk i branschen som inte är lika seriösa som vi organiserade. Så kanske är vi bäst.

Prefabricerade grejer blir allt vanligare, och den typen av basmaterial gör att man inte alltid behöver den gedigna plåtslagarikunskapen. Det förlorar PLR på. För andra kan smyga sig in i verksamheten. Snickare och målare gör till exempel mer jobb själva nu, som plåtslagarna automatiskt fick förr i tiden. Detaljer som vem som målar stupröret och beslagen och taket har resulterat i att plåtslagarna förlorar mark.

– Vi behöver bevaka våra intressen mer, säger Anders Lindgren. Vi borde till exempel kräva hårdare kontroll av att det finns takbryggor. Ska det vara sådana så ska det! Satte alla takbryggor så fick vi också mer jobb.

På verkstadväggen står att läsa ett kinesiskt ordspråk:

”Besvikelsen över en dålig kvalitet lever kvar i minnet långt efter det att sötman av ett lågt inköpspris har glömts.”

Så sant. □

Erik Hultgren arbetar med en stospanna.